

Item de herba virente, & herba semen afferente, de ligno pomiferò, & de ligno, cuius solum semen est in semetipso.

CAPVT XXXVI.

Germinet (inquit) terra herbam virentē, &c. Omnis herba & omne lignum primò bifariam diuiditur. Est enim herba solūmodo virens, vt scēnum quod producit terram iumentis. Et est herba semen suū afferens, vt triticum vel apium, ceteræq; species quas producit seruituti hominum. Item, est lignū nullum afferens fructum, sed solum semen suum, vt fagus aut ilex, cetera que ligna cam-

Psal. 103. pi. & cedri, libani, vbi iuxta Psalmistā, passeres nidificant, quæ arbores nequaquam propriè dici possunt. Et est lignum pomiferum quod arborem dicimus, vt malus siue pyrus, vel quodcūque tale afferens fructum, & in fructu semen iuxta genus suum. Horum omninò nil Dei præceptum omittit, in hac scriptura. Non enim dixit solummodò herbam afferentem semen, sed & præmisit quod vniuersalius est, herbam virentem. Item, non dixit solummodò, & produxit terra lignum pomiferum & faciens fructū, sed addidit, & afferens semen, vnumquodque in genere suo. De plantatione paradysi, & de eo quod dictum est, qui viuunt in æternum, creauit omnia simul.

CAPVT XXXVII.

A hocornatus terræ principio plantauerat Dominus Deus (vt inferius scriptum est) paradysum voluptatis, in quo formatum hominē posuit, plantauerat (inquā) non surculos aliunde petens, sed huius præcepti sui vim semel infigens, vnde natura vel virtus germinandi terræ innata est. Cuius plantationis, quia mentio nunc se obtulit, quamuis suo loco plenius debeat dici, iam nunc tamen querendum est ab eis qui omnem creationem repentīnam, & commixtam fuisse volunt, quomodo accipiant illud quod dictum est: Plantauerat paradysum voluptatis à principio. Nam propter illud quod alibi scriptum est: Qui viuunt in æternum, creauit omnia simul, volunt repente & absque vllis profectibus herbam maturam, & ligna robusta, cum pomis & seminibus suis constitisse, simul luminaria in firmamento, simul reptilia maris, & volatilia cæli esse buisse, simul nihilominus animantia terræ & ipsum hominem subito obambulasse in pedes. Hoc planè à ratione dissentit, nec huiusmodi sensum præsentis lectionis textus admittit. Nam à principio iā dictum est, quia plantauerat Dominus Deus paradysum voluptatis, & homo nō erat qui operaretur terram, sed fons ascendebat de terra, irrigans vniuersam superficiem terræ. Ceterum & illud. Qui viuunt in æternū creauit omnia simul, quomodo accipiendum sit, saluo ordine lectionis huius, oportunius dicemus, cum ad illam creationis conclusionē venerimus, qua sic dicitur: Istæ generationes cæli & terræ quando creatæ sunt, &c. Nūc

illud dicendum fuit, quòd ab hoc ornatus terræ principio paradysum deliciarum plantauit dominus Deus, quia profectò in eius plantatione longè gloriosius effusum est hoc Domini gratiosum imperium, dicentis, germinet terra herbam virentem, & afferentem semen, lignumque pomiferum, quā in isto penurioso humani generis exilio, vbi terra homini laboranti in sudore vultus sui persæpe non dat fructus suos. Nam in illo delizioso terræ loco, & cælis proximo, salubria cuncta sunt herbarum siue lignorum semina: in hac autem terra, de qua sumpsit & in quam propter peccatum reiectus est homo, pleraque nascuntur eidem homini noxia. Nec mirum, maledicta enim (inquit) terra in opere tuo, cum operatus fueris eam, non dabit fructus suos, sed spinas & tribulos germinabit tibi. Si maledictionis est, spinas & tribulos germinare pungentes: quanto magis à maledicto est, afferre herbas & succos occidentes? Nōne vnde est homini superflua, & ad benedictionem, quæ in paradyso data est, non pertinentem gignere sobolem, dicente mulieri Domino, multiplicabo ærumnas tuas & conceptus tuos: inde & terræ eius accidisse credendum est, vt diffundat humores varios & noxios non pertinentes ad hæc benedictionis verba, germinet terra herbam virentē, &c. Item de eo quod dictum est, vnumquodque iuxta genus suum, & consubstantiale esse Deo patri filium.

CAPVT XXXVIII.

Qvis in his & in huiusmodi adiuuisspiritum Domini, aut quis consiliarius eius fuit, & ostendit illi? Quis (inquam) ostendit illi, vel quo instructus fuit ab exemplari, mādare terræ, vt afferret herbam, lignumque vnumquodque cum semine generis sui? Quærimus hoc à Iudæis, pariterque ab hæreticis, quicunque impio sensu Deum patrem omninò sterilem esse volunt, negantes eum consubstantiale sibi protulisse verbum, non credentes eum cōæqualem sibi genuisse filium. Vos Iudæi, nullum, vos Arriani dissimilem dicitis illum habere filium. Vnde ergo non solum animantibus, sed etiam herbis terræ dedit habere singulis in semetipsis semen generis sui, si in semetipso nihil talis naturæ vel vigoris habuit? Sitis igitur vos scēnum, quod Behemoth, id est, animal, scilicet, diabolus sicut bos comedat: sitis (inquam) sicut ligna sylvarum, quæ fructum non ferunt, ad nihil vtilia, nisi vt excidantur, & in ignem mittantur, quicūque Deum creatorem omnium, aut nullum, aut dissimilem sibi genuisse blasphemantes dicitis filium. Natura nāque dei, neque sterilis est, qui creaturæ suæ fertilitatē dedit: neque genitura eius degenerauit, vt gigneret aliud Deus quā Deum, qui dixit & factum est, vt vnumquodque lignorum siue herbarum afferret in semetipso semen non aliud, quā secundum genus suum.

Item, de die tercio.

CAPVT

*Gen. 2.
Eccl. 18.*

Es. 40.

*Iob. 40.
Matth. 7.*